

» Hvis der på et skilt står "hunde ingen adgang", må man så tage en elefant med ind i butikken?

Foto: photocase

Pinsedag – Apostlenes Gerninger 2,1-11

Pinse er ikke for ordkløvere

TEKST: JAN E. JØRGENSEN, VICEBORGMEISTER PÅ FREDERIKSBERG OG MEDLEM AF FOLKETINGET FOR VENSTRE

Pinse er lidt kedelig i forhold til de to andre kristne højtider: påske og jul. Pinse har ikke engang sin egen øl. Og hvad spiser man til pinse? Til jul får man svinekød, og til påske står den på lam, men hvad spiser man til pinse? Tidligere biskop Jan Lindhardt har forsøgt at introducere fisken som pinsens spise, men det er vist ikke rigtig slået igennem.

Påske har harer, kyllinger og æg. Julen har rensdyr, julemænd, nisser, juletræer, julepynt og engle. Pinse har ingenting. Eller rettere sagt – pinse har alting. Den har nemlig ånd – endda en hellig ånd. Helligånden kan man ikke se, og måske derfor er der heller ingen synlige symboler på pinse.

I Bibelen – i dagens tekst – beskrives disciplenes møde med Helligånden på pinsedag som "et kraftigt vindstød", der "fyldte hele huset, hvor de sad. Og tunger som af ild viste sig for dem, fordelte sig og satte sig på hver enkelt af dem. Da blev de alle fyldt af Helligånden, og de begyndte at tale på andre tungeomål, alt efter hvad Ånden indgav dem at sige."

Man kan ikke se Helligånden, og man kan heller ikke se et vindstød. Ikke desto mindre ved vi, at et vindstød er virkeligt, selvom vi ikke kan se det – for vinden kan flytte fysiske genstande. En mild brise kan få blade til at bevæge sig, en kraftig orkan kan rive tage af huse. Vinden er virkelig, selvom den er svært at forklare og umulig at se. Det er Helligånden også. Og tro kan flytte bjerge, som man siger – hvis den er kraftig nok.

Helligånden beskrives ikke kun som en vind, men også som "tunger af ild". Det er lidt svært at forestille sig flammende tunger, der sætter sig på disciple, så mon ikke det skal forstås mere indirekte? Prøv at tænke på en kærlighed så stærk, at den fylder dig med varme – helt bogstaveligt. Tænk på de gange, hvor du har hørt en flammende tale, eller har mødt en, der var tændt af den hellige ild.

Helligånden er en kraft, der er i os. Helligånden er det gode – det sande – det rigtige. Ånd er ikke et fysisk begreb, der kan tælles, måles og vejes. Ånd er ikke håndgribelig, men ikke desto mindre er ånd virkelig. Bare tænk på de andre sammenhænge, hvor vi bruger begrebet "ånd". Jeg tænker hverken på selskabslegen 'ånden i glasset' eller på onde ånder. Ånd er nemlig ikke overnaturlig, men helt naturlig, når vi for eksempel taler om, hvad der er i en afdøds ånd. "Det var helt i morfars ånd, at der var gravøl efter begravelsen." Og en anden morfars ånd er helt anderledes og synes bestemt ikke, at der skal serveres øl. Folk, der er døde, har en ånd, der lever videre, om ikke andet så forstået som mindet om den afdøde.

Steder kan have ånd. Da Frederiksberg Gymnasium flyttede til den nuværende beliggenhed ved Frederiksberg Metrostation, gik rektor i spidsen for et optog fra den gamle til den nye adresse – medbringende FG-ånden i et glas med låg på, så man var sikker på, at den fulgte med over i den nye bygning.

LOVENS ÅND

En lov kan også have en ånd – ikke mindst grundloven. Som jurist skal man altid fortolke i lovens ånd, og som lovgiver skal man ikke bare holde grundlovens bogstav, men også dens ånd. Lad mig give et eksempel. Ytringsfriheden er – bogstaveligt talt – slet ikke beskyttet i grundloven. Man kan eksempelvis forbyde enhver form for kritik af den til enhver tid siddende regering uden at bryde grundloven, men det ville Folketinget næppe nogensinde gøre, for det ville stride mod grundlovens ånd.

Fortolkning af Bibelen giver heller ikke mening, hvis man ikke husker at fortolke i Guds ånd. Tag for eksempel biskoppen, der kæmpede i Slaget ved Hastings med en stor kølle i stedet for et sværd – for det står skrevet, at den, der griber til sværd, skal falde for sværd. Mon ikke han var klar over, at hans ordrette bogstavfortolkning var i strid med ånden i det skrevne?

Hvis man som jurist holder sig strengt til en ren bogstavfortolkning, så kommer man galt af sted. Hvis der på et skilt står "hunde ingen adgang", må man så tage en elefant med ind i butikken? Ud fra en ren fortolkning af ordlyden så må man godt, thi en elefant er ikke en hund. Men hvis man imidlertid bruger sin sunde fornuft, kan man godt regne ud, at man naturligvis ikke må tage en elefant med. Og sådan fortolker den dygtige jurist.

Man skal nemlig huske ånden. Helligånden, når vi taler om Bibelen – eller andre religiøse skrifter, bilder jeg mig ind. Hvis vi lægger til grund, at de andres Gud også er god, så må det også kunne forlanges, at andre religioner tolker deres koran eller deres tora i pagt med Guds ånd – det godes ånd.

Jeg har for nylig vendt sidste side i Sara Omars fremragende romandebut *Dødevaskeren*. Det er barsk læsning om, hvor galt det kan gå, når man læser Koranen bogstaveligt og ikke i den rette ånd. Forfatteren nævner et citat fra Koranen, der misbruges til at legitimere voldtægt: "Jeres kvinder er pløjejord for jer, så gå til jeres pløjejord, som I vil" (Sura 2:223). Hvis man vil, så kan det godt læses på den måde, at kvinder skal stå til rådighed som sexslaver – og sådan bliver teksten læst af både islamistiske fanatikere og fanatiske antimuslimere. Men man kunne jo også stille sig selv det spørgsmål, om det virkelig kan være i Allahs ånd, at mænd skal forgribe sig seksuelt på kvinder efter for-godtbefindende? Næppe. Så hvorfor ikke læse teksten sådan, at ingen ordentlig mand har lyst til sex med en kvinde, der ikke selv har lyst? Med andre ord – en rigtig mand vil pløje sin pløjejord, når pløjejorden også har lyst til at blive pløjet. Man kunne også lægge vægt på, at der tales om "jeres" kvinder og dermed ikke andres kvinder. Eller se teksten som en seksuel frigørelse – ingen andre skal bestemme over jeres ægteskab. I pløjer bare løs, når I har lyst – om jeg så må sige.

Jeg har været kollega med advokat Finn Schwarz, der har været formand for Mosaisk Trossamfund. Jeg havde en god snak med ham en dag om begrebet "øje for øje – tand for tand", som i mine øjne legitimerer dødsstraf. Finn fortalte, at man i Mosaisk Trossamfund i Danmark læser teksten på den måde, at man ikke må straffe urimeligt hårdt. Straffen skal stå i forhold til forbrydelsen. Intet andet.

Det er jo genialt – mon ikke Helligånden har været indblandet? Glædelig pinse. ■